

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Окремі аспекти отримання благодійної (гуманітарної) допомоги, грантів (бухгалтерські аспекти)

КИЇВ, 2023

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ
ЦЕ ДОБРЕ

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Зустріч/тренінг відбувається у рамках Програми «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (DOBRE), що виконується міжнародною організацією Глобал Ком'юнітіз (Global Communities) та фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID).

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Чи потрібно вести облік?

В умовах воєнного стану встановлені законодавством вимоги щодо отримання, використання, обліку та звітності благодійної допомоги від юридичних та фізичних осіб — резидентів та нерезидентів не поширюються — *постанова КМУ «Деякі питання отримання, використання, обліку та звітності благодійної допомоги» від 05.03.2022 № 202.*

Але на територіях, де не ведуться активні бойові дії, облік благодійної допомоги необхідно вести. На підтвердження цього лист Мінфіну від 27.04.2022 № 41020-06-5/8479

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Чи потрібно вести облік?

- ☑ **регіони (місцевості), в яких ведуться бойові дії, – ведуть облік за можливості;**
- ☑ **регіони (місцевості), де безпосередніх воєнних дій немає, – ведуть облік на загальних підставах;**
- ☑ **ОМС або обласні військові адміністрації, які діють як «ХАБИ» (приймають вантажі для цілей передачі у інші територіальні громади або іншим органам влади), – облік не ведуть, а лише координують її надання відповідним категоріям споживачів**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Супровідні документи

У договорі доречно прописати умову щодо надання благодійником документів, які підтверджують вартість переданих матеріальних цінностей. У разі ж отримання від благодійника складного обладнання бажано отримати ще й експлуатаційну документацію від його заводу-виробника.

Надання супровідних документів разом з ТМЦ, переданими як благодійна допомога, є правом благодійника, а не його обов'язком, якщо інше не передбачено договором!

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Супровідні документи у валюті

Бувають випадки, коли благодійник (донор) надає допомогу разом зі супровідними документами, в яких вартість майна зазначена в іноземній валюті.

Такі випадки непоодинокі

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Супровідні документи у валюті

Валюту бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні визначено *ст. 5 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 № 996-XIV.*

ОМС та всі бюджетні установи ведуть бухгалтерський облік і складають фінансову звітність у грошовій одиниці України – **гривні!**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Обов'язкові реквізити первинних документів

Первинні документи можуть бути складені у паперовій або електронній формі та повинні мати такі **обов'язкові реквізити**, як (ч. 2 ст. 9 Закону № 996):

- ✓ назва документа (форми);
- ✓ дата складання;
- ✓ назва підприємства, від імені якого складено документ;
- ✓ зміст та обсяг господарської операції, одиниця виміру господарської операції;
- ✓ посади і прізвища (крім первинних документів, вимоги до яких встановлюються НБУ) осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення;
- ✓ особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Додаткові реквізити

Залежно від характеру господарської операції та технології обробки облікової інформації до первинних документів **можуть включатися додаткові реквізити** (печатка, номер документа, підстава для здійснення операції тощо)

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Акт приймання-передачі основних засобів

Для оформлення господарських операцій із безоплатного отримання та передачі основних засобів застосовується **Акт приймання-передачі основних засобів** — типова форму затверджена *наказом Мінфіну «Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання» від 13.09.2016 № 818*

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Нові типові форми з обліку запасів

З **20.01.2023** набули чинності нові типові форми з обліку запасів бюджетними установами — *наказ Мінфіну «Про затвердження типових форм з обліку та списання запасів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання» від 13.12.2022 № 431*

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Акт приймання-передачі запасів

Для оформлення господарських операцій із безоплатного отримання та передачі запасів призначений **Акт приймання-передачі запасів** — типова форма, затверджена *наказом Мінфіну № 431*

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Акт приймання-передачі з додатковими реквізитами

До Акта приймання-передачі можна включити додатковий реквізит — грошовий вимірник господарської операції в іноземній валюті.

Вартість отриманої гуманітарної допомоги в Акті приймання-передачі буде зазначено одночасно в національній валюті — гривні та в іноземній валюті (на підставі супровідних документів)

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Узгодження форми акта

Форму Акта приймання-передачі гуманітарної допомоги доречно заздалегідь узгодити з благодійником (донором)

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Порядок застосування Акта

Необхідно чітко прописати порядок застосування Акта у наказі про організацію бухгалтерського обліку установи.
Саму форму такого Акта необхідно навести у додатку до наказу

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Валюта відображення на рахунках бухгалтерського обліку
Операції з надходження гуманітарної
допомоги у формі ТМЦ слід відобразити на
рахунках бухобліку в реєстрах синтетичного
та аналітичного обліку у грошовій одиниці
України — **гривні****

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Вартість отриманих активів

Первісною вартістю безоплатно отриманих матеріальних цінностей може бути вартість, щодо якої є достовірна інформація, зокрема згідно з відповідними первинними документами

Основні засоби — п. 7 розд. II НП(С)БО 121

Запаси — п. 5 розд. II НП(С)БО 123

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Оцінка безоплатно отриманих матеріальних цінностей

Саме комісія установи-отримувача (набувача) благодійної (гуманітарної) допомоги має провести оцінку безоплатно отриманих матеріальних цінностей на дату їх надходження до установи.

Брати до уваги інформацію про вартість отриманих активів, зазначену у супровідних первинних документах чи ні, **вирішує також комісія**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Перерахунок вартості за курсом НБУ

Якщо достовірність інформації, наведеної у супровідних документах, не викликає сумнівів, при оцінці безоплатно отриманих матеріальних цінностей доцільно орієнтуватися на ці дані.

Якщо у первинних документах вартість активів, отриманих як гуманітарна допомога, зазначено в іноземній валюті, слід провести перерахунок цих сум у національну валюту **за курсом НБУ на дату надходження цінностей**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

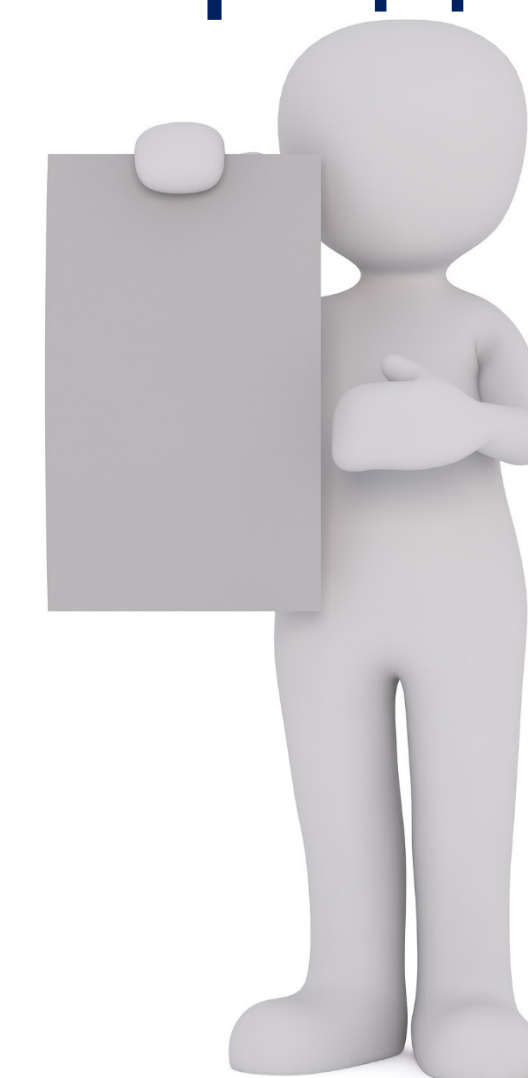

**Global
Communities**
Ukraine

Справедлива вартість активів

Комісія установи-отримувача (набувача) гуманітарної допомоги **має повне право оцінити безоплатно отримані матеріальні цінності за їх справедливою вартістю.**

Справедлива вартість — це сума, за якою можна продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Акт оцінки

Результати оцінки безоплатно отриманих активів комісія установи має відобразити в **Акті оцінки матеріальних цінностей.**

Форма Акта — довільна

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Бюджетний облік

Всі доходи бюджету, включаючи власні надходження бюджетних установ, мають цільове спрямування.

Благодійні внески, гранти та дарунки належать до першої підгрупи другої групи власних надходжень бюджетних установ (ч. 4 ст. 13 БКУ). Відповідно, такі надходження слід відобразити за **кодом класифікації доходів бюджету 25020100** «Благодійні внески, гранти та дарунки».

Власні надходження цієї підгрупи можуть використовуватися виключно на організацію основної діяльності (абз. 20 ч. 4 ст. 13 БКУ).

Інших шляхів використання зазначених надходжень (передачу іншим установам, закладам тощо) бюджетним законодавством **не передбачено.**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Бюджетний облік

Якщо рада отримує благодійну допомогу, яку надалі планує передавати іншим підлеглим установам, її доцільно зарахувати до складу **другої підгрупи другої групи** власних надходжень.

При цьому застосовуємо **код класифікації доходів 25020200** «Надходження, що отримують бюджетні установи від підприємств, організацій, фізичних осіб та від інших бюджетних установ для виконання цільових заходів, у тому числі заходів з відчуження для суспільних потреб земельних ділянок та розміщених на них інших об'єктів нерухомого майна, що перебувають у приватній власності фізичних або юридичних осіб».

Згідно зі *ст. 13 БКУ* такі надходження, дійсно, можуть спрямовуватися на виконання відповідних цільових заходів.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Отримання допомоги для подальшої передачі
Якщо рада отримує благодійну допомогу, яку
надалі планує передавати іншим підлеглим
установам, підприємствам, особам тощо, для
оприбуткування таких матеріальних цінностей,
незалежно від їх вартості та виду, слід
застосовувати
субрахунок 1815 «Активи для розподілу,
передачі, продажу».

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Передача благодійної допомоги через ОМС

Приклад. Згідно з договором громадська організація перерахувала на спеціальний рахунок грошову допомогу у сумі 200000 грн на закупівлю медикаментів для лікування поранених військових. За платіжним дорученням зазначені кошти у повному обсязі перераховано з реєстраційного рахунку ради на рахунок медичного закладу (КНП).

Окрім того, протягом звітнього місяця волонтерами було придбано та передано селищній раді медикаменти та перев'язувальні засоби. Згідно з первинними документами, наданими благодійниками, загальна вартість отриманих матеріальних цінностей становить 40000 грн. Отримані ТМЦ оприбутковано на підставі Акту приймання-передачі запасів. Безоплатно отримані медикаменти та перев'язувальні засоби передано до місцевої лікарні (КНП). За фактом передачі ТМЦ складено Акті приймання-передачі запасів за типовою формою.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Передача благодійної допомоги через ОМС

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція субрахунків		Сума, грн	№ МО
		дебет	кредит		
1	Отримано кошти від громадської організації	2313	7511	200000	2
2	Перераховано кошти на рахунок КНП, відкритий в органах Казначейства	8511	2313	200000	2
3	Оприбутковано безоплатно отримані медикаменти і перев'язувальні засоби, призначені для подальшої передачі	1815	2117	40000	4
	Водночас відображено: — дохід від безоплатно отриманих активів	2313	7511*	40000	3, 14
	— касові видатки	2117	2313	40000	3, 4
4	Передано медикаменти і перев'язувальні засоби КНП	8511	1815	40000	13

* До кінця звітнього місяця було підготовано та надано до органу Держказначейської служби Довідку про надходження в натуральній формі на суму 40000,00 грн за кодом доходів 25020200.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Подання Довідки про надходження у натуральній формі

У разі отримання благодійної допомоги у натуральній формі (товари, роботи, послуги) потрібно скласти і подати до органів Держказначейської служби **Довідку про надходження у натуральній формі**.

Зробити це слід **не пізніше останнього робочого дня звітного місяця**.

Форму довідки наведено у *додатку 25 до Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів, затвердженого наказом Мінфіну від 23.08.2012 № 938.*

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Подання Довідки про надходження у натуральній формі

Увага! Форму Довідки про надходження у натуральній формі **оновлено!**

Відповідні зміни до *Порядку № 938* внесені *наказом Мінфіну від 30.12.2022 № 477.*

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Засади отримання міжнародної фінансової допомоги

Постановою КМУ від 04.08.2000 № 1222 затверджено Порядок отримання благодійних (добровільних) внесків і пожертв від юридичних та фізичних осіб бюджетними установами і закладами освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, культури, науки, спорту та фізичного виховання для потреб їх фінансування.

Цим *Порядком* передбачено можливість отримання благодійних внесків у **грошовій формі** для потреб установ за напрямками видатків, визначеними благодійником.

Якщо благодійник не визначив конкретні цілі використання благодійного внеску, подальшу долю таких коштів вирішує керівник установи — бенефіціара допомоги. Але спрямовувати такі кошти слід відповідно до першочергових потреб, пов'язаних виключно з основною діяльністю установи.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Визначення курсових різниць

Курсова різниця — це різниця між оцінками однакової кількості одиниць іноземної валюти при різних валютних курсах. Це різниця між двома курсами НБУ.

Визначення курсових різниць за монетарними статтями в іноземній валюті потрібно проводити на дату здійснення господарської операції та на дату балансу (на звітну дату).

Монетарні статті — статті балансу про грошові кошти, а також про такі активи й зобов'язання, які будуть отримані або сплачені у фіксованій (або визначеній) сумі грошей або їх еквівалентів. До монетарних статей належить, зокрема, і дебіторська заборгованість.

Дата балансу — дата, на яку складено баланс суб'єкта державного сектору. Датою балансу є кінець останнього дня звітного періоду (кварталу, року).

Щоразу при здійсненні будь-яких (окрім первісного визнання) валютних операцій необхідно визначати курсову різницю — порівняти вартість валюти за курсом НБУ на дату здійснення відповідної операції із вартістю цієї самої суми валюти за курсом НБУ на дату здійснення попередньої операції (наприклад, на дату зарахування).

Курсові різниці від перерахунку грошових коштів в іноземній валюті та монетарних статей відображають у складі інших доходів (витрат).

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Продаж валюти

Продати валютні кошти можливо тільки через банк на валютному ринку!

Для цього необхідно подати до банку заяву довільної форми. Подання такої заяви можливе в електронному вигляді.

Відхилення комерційного курсу від курсу НБУ призводять до виникнення доходів/витрат від купівлі-продажу іноземної валюти.

Визнання доходів/витрат від купівлі-продажу валюти і визначання курсових різниць — не одне й те саме!

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Довідка про операції за коштами місцевих бюджетів в іноземній валюті

Форму Довідки про операції за коштами місцевих бюджетів в іноземній валюті *наказом № 477 змінено*. Її наведено у додатку 3 до Порядку № 938.

Також оновленим п. 3.13 Порядку № 938 визначено, що таку довідку слід подавати **у двох примірниках**.

Для забезпечення відповідності гривневого еквівалента валютних коштів, які перебувають на рахунках в установах банку, показникам обліку органів Казначейства місцеві фіноргани повинні подавати таку довідку **щомісяця**. Строк подання — **до 3 числа** місяця, наступного за звітним періодом.

При цьому така довідка має бути складена за кожним видом (кодом) іноземної валюти **окремо**.

Один примірник довідки повертається місцевому фіноргану, інший примірник зберігається в органі Казначейства (п. 3.13 Порядку № 938).

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Довідка про операції в іноземній валюті

*Наказом № 477 **змінено** форму Довідки про операції у національній валюті. Форму цієї довідки наведено у додатку 22 до Порядку № 938.*

У довідці про операції в національній валюті відображаються операції, проведені протягом звітного місяця на поточному рахунку розпорядника бюджетних коштів, відкритому у банку.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Відображення на рахунках бухгалтерського обліку

Грошові кошти (у т. ч. в іноземній валюті), які знаходяться на рахунках в банку слід обліковувати на **субрахунку 2311** «Поточні рахунки в банку».

В межах цього субрахунку доцільно відкрити окремі аналітичні рахунки для обліку коштів у національній валюті (наприклад, 2311/1) та коштів в іноземній валюті (2311/2).

Дебіторську заборгованість, яка виникла при підписанні договору надання благодійної фінансової допомоги, слід відображати на **субрахунку 2117** «Інша поточна дебіторська заборгованість».

Доходи, пов'язані з отриманням міжнародної фінансової допомоги, мають знайти своє відображення на **субрахунку 7511** «Доходи за необмінними операціями».

При нарахуванні курсових різниць відображаємо:

- інші доходи за обмінними операціями (субрахунок 7411) — на суму позитивної курсової різниці при збільшенні курсу НБУ;
- інші витрати за обмінними операціями (субрахунок 8411) — на суму від'ємної курсової різниці при зменшенні курсу НБУ.

Окремих субрахунків для обліку доходів і витрат від купівлі-продажу іноземної валюти не передбачено, тому їх також відображаємо на **субрахунках 7411** та **8411**, відповідно.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Приклад обліку

Приклад. Міська рада отримала міжнародну фінансову допомогу у сумі 200000 євро для здійснення заходів з підтримки тимчасово переміщених осіб. Договір про надання благодійної фінансової допомоги було підписано 30.01.2023. Він набув чинності з моменту підписання. Кошти надійшли на поточний банківський рахунок ОМС 01.02.2023.

Для проведення заходів, передбачених програмою підтримки внутрішньо переміщених осіб, 03.02.2023 на підставі заяви установи-клієнта та платіжної інструкції банк здійснив продаж іноземної валюти в сумі 100000 євро. Валюту продано за курсом 42,3500 грн/євро. Комісія банку — 0,15 %. Цього ж дня кошти від продажу 100000 євро було зараховано на поточний рахунок ОМС за вирахуванням комісійної винагороди банку.

Курс НБУ:

- 30.01.2023 (визнання гранту) — 39,7482 грн /євро;
- 01.02.2023 (надходження коштів на рахунок) — 39,5947 грн/євро;
- 03.02.2023 (продаж валюти) — 40,1724 грн/євро.

Згідно з розпорядчим документом про організацію бухгалтерського обліку в міській раді для обліку коштів на рахунках в банку в національній валюті застосовується аналітичний рахунок 2311/1, а для обліку коштів в іноземній валюті — субрахунок 2311/2.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція субрахунків		Сума, грн	№ МО
		дебет	кредит		
30.01.2023					
1	Відображено дохід від отримання міжнародної фінансової допомоги: 200000 євро x 39,7482 грн/євро	2117	7511	7 949 640,00	4, 14
01.02.2023					
2	Зараховано міжнародну фінансову допомогу на валютний рахунок ОМС: 200000 євро x 39,5947 грн/євро	2311/2	2117	200000,00 <u>євро</u> 7 918 940,00	3, 4
3	Відображено курсову різницю на дату зарахування коштів на рахунок ОМС: 200000 євро x (39,5947 грн/євро - 39,7482 грн/євро)	8411	2117	30700,00	4
03.02.2023					
4	Перераховано кошти для продажу іноземної валюти: 100000 євро x 40,1724 грн/євро	2117	2311/2	100000,00 <u>євро</u> 4017240,00	3, 4
5	Відображено курсову різницю на дату перерахування валюти для продажу: 100000 євро x (40,1724 грн/євро - 39,5947 грн/євро)	2311/2	7411	57770,00	3, 14

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція субрахунків		Сума, грн	№ МО
		дебет	кредит		
6	Зараховано на поточний рахунок ОМС національну валюту від продажу валюти (за вирахуванням комісії): 100000 євро x 42,3500 грн/євро – - (100000 євро x 42,3500 грн/євро x 0,15 %)	2311/1	2117	4 228 647,50	3, 4
7	Нараховано комісію за послуги банку з продажу валюти: 100000 євро x 42,3500 грн/євро x 0,15 %	8013	2117	6352,50	4
8	Відображено дохід від продажу іноземної валюти: 100000 євро x (42,3500 грн/євро – 40,1724 грн/євро)	2117	7411	217760,00	4, 14

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Дякую за увагу!

Тетяна Станкус, консультант Програми USAID DOBRE